

ผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

: ศึกษากรณี โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออก

ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ธวัชชัย อุดมสิทธิพัฒนา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-399-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF FAMILY LIFE OF FACTORY WORKER
: A CASE STUDY OF FACTORIES PRODUCING GARMENTS
FOR EXPORT IN BANGKOK METROPOLIS

TAWATCHAI UDOMSITTIPATTANA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN...974-636-399-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
ศึกษาระดับปริญญาตรี โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล

โดย นายรัชชัย อุดมสิทธิพัฒนา

ภาควิชา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

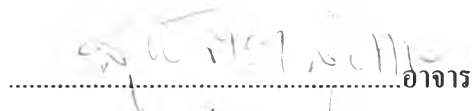

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ธวัชชัย อุดมสิทธิพัฒนา : ผลกระทบต่อครอบครัวจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม
: ศึกษารณีย์ โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
(THE EFFECT OF FAMILY LIVE OF FACTORY WORKER : A CASE STUDY OF
FACTORIES PRODUCING GARMENTS FOR EXPORT IN BANGKOK METROPOLIS)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.สุพัตรา สุภาพ 283หน้า ISBN 974-636-399-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อครอบครัวจากการทำงาน
ในโรงงานอุตสาหกรรม เทคนิคที่ใช้ในการทำวิจัยคือแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วย
สมมติฐาน 5 ข้อ ดังนี้

1. การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ภรรยาเกิดความขัดแย้งในบทบาท
2. การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ภรรยามีอำนาจการตัดสินใจ
3. การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ภรรยาให้ความสำคัญต่อปัจจัยตัวเงินสูง
4. การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ครอบครัวขาดความมั่นคงในชีวิตสมรส
5. การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทำให้บุตรขาดความอบอุ่น

ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับตามสมมติฐาน ข้อ 1 ข้อ 3 และข้อ 4 ส่วนที่เหลือปฏิเสธ
ตามสมมติฐาน

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *Robe* *อุดมสิทธิพัฒนา*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *สุพัตรา สุภาพ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม *!*

C730568 : MAJOR SOCIOLOGY
KEY WORD:

TAWATCHAI UDOMSITTIPATTANA : THE EFFECT OF FAMILY LIVE OF
FACTORY WORKER : A CASE STUDY OF FACTORIES PRODUCING GARMENTS
FOR EXPORT IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR ASSO.PROF.
SUPATRA SOOPARB, PH.D. 283 PP. ISBN 974-636-399-9

THE MAIN OBJECTIVE OF THIS THESIS IS TO LOOK INTO FAMILY LIVES OF
THE BANGKOK INDUSTRIAL WORKERS USING BOTH SECONDARY AND SURVEY DATA FROM
FEMALE WORKERS OF EXPORT GARMENT FACTORIES TO TEST 5 HYPOTHESIS, NAMELY,

1. WORKING IN INDUSTRIAL FACTORIES CAUSES WIFE'S ROLE CONFLICTS
2. WORKING IN INDUSTRIAL FACTORIES EMPOWER WIFE DECISION MAKING
3. WORKING IN INDUSTRIAL FACTORIES ENCOURAGE WIFE'S HIGH VALUE OF MONEY
4. WORKING IN INDUSTRIAL FACTORIES WEAKENS MARRIAGE'S SECURITY
5. WORKING IN INDUSTRIAL FACTORIES WEAKENS FAMILY'S WORM ATMOSPHERE

OF WHICH THE FIRST, THE THIRD AND THE FOURTH ARE CONFIRMED WHEREAS
THE REST REFUSED. THE AUTHOR ENDS HIS WORK WITH RECOMMENDATIONS OF BOTH
ACADEMIC AND PRATICAL ASPECTS.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

100 550
Noble / ดอนมัทพรทอง
พิพิตธา ก. มน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอาจารย์และผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น ซึ่งจะขอกล่าวนามไว้ เพื่อเป็นเกียรติ ณ ที่นี้ คือ

รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำขั้นตอนการเขียนงานวิทยานิพนธ์แต่ละบทและเนื้อหาสาระที่จำเป็นในการค้นคว้า ตลอดจนเรื่องการใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียน รวมถึงการวางรูปแบบงานเขียนวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง และที่สำคัญคือ คำแนะนำต่อผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ครบถ้วนต่อการทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี จากความกรุณาของท่านอาจารย์

รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ อดีตหัวหน้าภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกรุณาให้ความเอาใจใส่ และให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำตั้งแต่เรื่องกำหนดปัญหาการทำวิจัย รวมทั้งแนวความคิดต่าง ๆ จนเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนทฤษฎีที่สำคัญต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ยังให้ความเมตตา กรุณา ตลอดจนเป็นกำลังใจให้ผู้ทำวิจัย มีความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานวิจัยจนสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยมีความระลึกถึงบุญคุณและซาบซึ้งอยู่เสมอ

รองศาสตราจารย์ ดร.นิเทศน์ ตินณะกุล ได้ให้คำแนะนำเรื่องของการคำนวณค่าทางสถิติตลอดจนการตีความอ่านผลทางสถิติ จนผู้วิจัยมีความรู้ และเข้าใจต่อการวิจัยและตีความข้อมูลทางสถิติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ยุ่งยาก และซับซ้อนมาก แต่ด้วยสติปัญญาและความรอบรู้ของอาจารย์ทำให้คำแนะนำของท่านชี้แนะให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้

เพื่อน ๆ ที่รัก ร่วมรุ่น ตลอดจนน้อง ๆ ที่คณะรัฐศาสตร์ และผู้อื่นที่ให้ความเห็นใจ มีความจริงใจ และยินดีช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยประทับใจต่อความมีน้ำใจทุกท่าน กราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ หากปราศจากความช่วยเหลือและสนับสนุนจากท่านแล้ว คงไม่สามารถทำได้สำเร็จลุล่วงได้เลย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	10
ขอบเขตในการศึกษา.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 กรอบแนวคิดทฤษฎีในการศึกษา.....	12
ทฤษฎีบทบาทหรือการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์... 12	
ทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่	15
ทฤษฎีขัดแย้ง.....	25
ทฤษฎีจิตวิเคราะห์กับพัฒนาการของเด็ก.....	27
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การทดสอบและวัดผลความเที่ยงตรง.....	60
ระยะเวลาในการศึกษา.....	60
เครื่องมือที่ใช้วัดในการทำวิจัย.....	62
สมมติฐานในการวิจัย.....	67
นิยามศัพท์.....	68

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	การบริหารและการจัดการด้านการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป.....	70
	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสู่ครอบครัวในสังคมอุตสาหกรรม	91
บทที่ 5	การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	102
บทที่ 6	การวิเคราะห์และตีความข้อมูล.....	217
บทที่ 7	สรุปผลการวิจัย.....	258
	ปัญหาในการทำวิจัย.....	266
	ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ.....	267
	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ.....	269
	รายการอ้างอิง.....	270
	ภาคผนวก.....	275
	แบบสอบถาม.....	276
	ประวัติผู้เขียน.....	283

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
แจกแจงการวัดคะแนนบทบาทขัดแย้ง.....	218
แจกแจงการวัดคะแนนอำนาจตัดสินใจ.....	222
แจกแจงการวัดคะแนนปัจจัยตัวเงิน.....	226
แจกแจงการวัดคะแนนความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส.....	230
แจกแจงการวัดคะแนนบุรุษขาดความอบอุ่น.....	234
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุกับความขัดแย้งในบทบาท.....	238
แสดงค่าความสัมพันธ์การศึกษากับความขัดแย้งในบทบาท.....	239
แสดงค่าความสัมพันธ์รายได้กับความขัดแย้งในบทบาท.....	240
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุงานกับความขัดแย้งในบทบาท.....	241
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุกับอำนาจในการตัดสินใจ.....	242
แสดงค่าความสัมพันธ์การศึกษากับอำนาจในการตัดสินใจ.....	243
แสดงค่าความสัมพันธ์รายได้กับอำนาจการตัดสินใจ.....	244
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุงานกับอำนาจการตัดสินใจ.....	245
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุกับปัจจัย.....	246
แสดงค่าความสัมพันธ์การศึกษากับปัจจัยตัวเงิน.....	247
แสดงค่าความสัมพันธ์รายได้กับปัจจัยตัวเงิน.....	248
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุงานกับปัจจัยตัวเงิน.....	249
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส.....	250
แสดงค่าความสัมพันธ์การศึกษากับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส.....	251
แสดงค่าความสัมพันธ์รายได้กับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส.....	252
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุงานกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส.....	253
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุกับบุรุษขาดความอบอุ่น.....	254
แสดงค่าความสัมพันธ์การศึกษากับบุรุษขาดความอบอุ่น.....	255
แสดงค่าความสัมพันธ์รายได้กับบุรุษขาดความอบอุ่น.....	256
แสดงค่าความสัมพันธ์อายุงานกับบุรุษขาดความอบอุ่น.....	257

สารบัญภาพ

หน้า

องค์กรผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป	72
กรรมวิธีการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป	75
ภาพถ่ายแสดงการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป.....	76
เปรียบเทียบประสิทธิภาพการผลิต	83
สัดส่วนการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จ.....	87
สัดส่วนตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป	88
ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทย	89
ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของโลก	90
 ภาพถ่ายผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก	
1. นางอำพร คำชมภู	103
2. นางสุนิสา ขวัญมุข	114
3. นางอภิญา ขำจิตร	125
4. นางเรือนขวัญ ช่างด้วง	137
5. นางประไพ แซ่เอี้ยว	148
6. นางสมล โปรงจิตร	160
7. นางอารีธา ศรีธิ	171
8. นางม่วย คำโสภา	181
9. นางจิตตนาถ ฟังไป	192
10. นางจุรี บัวสุวรรณ	203